

Lahden seudun jätelautakunta

Päätöspäivämäärä 16.01.2025

Lahden kaupunki, Lahden seudun jätelautakunta, 16.01.2025

Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmäpäätöksestä tehdystä valituksesta

1319/11.05.00.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

jätehuoltopäällikkö Tiia Yrjölä p. 044 4163 634

Päätös

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Jätelautakunta antaa hallinto-oikeudelle lausuntonaan perusteluosan selostuksen asiasta ja vastaukset vaatimukseen ja niiden perusteluihin. Samalla lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Jätelautakunta päätti 12.9.2024 § 21 siirtyä sen toimialueella kunnan järjestämään lietteenkuljetukseen. Jätelautakunnan kuljetusjärjestelmäpäätöksestä on tehty valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valittajat vaativat päätöksen kumoamista. Jätelautakunta katsoo, että kuljetusjärjestelmäpäätös tulee pitää voimassa. Päätös perustuu paikkansapitävään selvitykseen eikä valituksessa ole tuotu esille sellaista tietoa, jonka perusteella olisi syytä arvioida toisin.

Valitus ja lausuntopyyntö

Hämeen Loka ja Kuljetus, Kiinteistö Kane Oy, Lammin Jätehuolto Ay, Latemar Oy, Pesutek Oy, Päijät-Hämeen Lokapalvelu Ky ja Harri Räisänen ovat valittaneet jätelautakunnan saostus- ja umpisäiliölietteitä koskevasta päätöksestä (12.9.2024 § 21) Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus kehottaa valituksen johdosta

1. antamaan lausunnon ja
2. liittämään asiakirjoihin jäljennökset valituksenalaisen päätöksen perusteena olevista asiakirjoista.

Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolten esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä.

Valittajat vaativat, että jätelautakunnan saostus- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmää koskeva päätös kumotaan.

Perusteena valittajat esittävät, että Päätös perustuu virheelliseen ja tosiasiaväitteiltään paikkansapitämättömään selvitykseen.

1. Selvityksessä esitetty lietteen laskennallinen määrä: Selvityksessä esitetyt väitteet piiloon jääneestä lietteestä eivät pidä paikkaansa.
 - Selvityksessä sanotaan, että Päijät-Hämeen alueella toimitetaan puhdistamoille vain noin 52.000 kuutiota vuodessa, kun pitäisi mukamas tulla noin 110.000 kuutiota vuodessa - selvittämättä kuitenkaan rakennusvalvonnasta rakennusten jätevesijärjestelmiä.
 - Selvitetty ei myöskään ole kaavaa ja perustetta, miten tällaisiin kuutiomääriin on päädytty.
 - Jäteviranomainen ei ole selvittänyt, eikä myöskään selvityksessä ole yksilöity, millä alueilla lietekuljetuksia ei olisi ollut jopa vuoteen. Jätelautakunnan käytössä ollut grafiikka asutuista

kiinteistöistä ja jätekuljetukseen liittyneistä ei anna oikeaa kuvaa todella asutuista kiinteistöistä.

- Jäteviranomaisella on viranomaisten tiedonhankintalain nojalla mahdollisuus selvittää, mitkä kiinteistöt ovat asuttuja siten, että siellä ylimalkaan syntyy lietettä. Kuljettajien havaintojen mukaan asumattomat tai vain osan vuodesta asuttujen kiinteistöjen lukumäärä on lisääntynyt huomiota herättävän paljon.
 - Myös karjatilojen vähentyminen vaikuttaa "hukkaantumiseen".
 - Samoin umpisäiliöt ovat vähentyneet, koska ihmiset ovat ottaneet käyttöön muita jätteenkäsittelymenettelyjä kuten pienpuhdistamoja, polttavia ja pakastavia laitteita.
 - Nykyään ei enää ajeta vettä siten kuin vuosia sitten, vaan ajettava liete on hyvin kiinteää, esimerkiksi osassa pienpuhdistamoissa ei tarvita edes auton käyntiä, koska liete pumpataan pussiin, jossa se kuivuu ja joka viedään sekajätteenä tai kompostoidaan.
2. Kiinteistönhaltijan ja kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen vertailu:
Selvityksessä esitetty väite, että kunnallinen kuljetusjärjestelmä takaisin paremman palvelun ja estäisi lietteen hukkaantumisen ei pidä paikkaansa. Koskaan missään kunnallinen laitos ei ole kyennyt parempaan suoritukseen kuin yksityinen, kun kysymys ei ole lääketieteeseen verrattavasta toiminnasta vaan perusosaamisesta.
 3. Jätteenkuljetusrekisteriin liittymätön kuljetusyritys: Kuljettajilla ei myöskään ole havaintoja, että lietettä kuljetettaisiin sellaisten yritysten toimesta, jotka eivät olisi jätehuoltorekisterissä. Yksi tapaus on tiedossa Artjärveltä, jonka toimintaan ei puututtu viranomaisten toimesta lukuisista muiden kuljettajien ilmoituksista huolimatta. Kyseinen yritys lopetti toimintansa vuosi sitten eli 2023.
 4. SIIRTO-rekisteri: Siirtorekisterin merkitystä ei ole selvityksessä ja päätöksessä ymmärretty lainkaan. Siirtorekisteri tekee tarpeettomaksi kunnallisen järjestelmän, koska se antaa viranomaisille aukottoman valvontakeinon.

5. Kunnan järjestämän lietteen kuljetuksen kilpailuttaminen ja sen vaikutus huoltovarmuuteen: Kilpailutukseen osallistumiselle ollaan päätöksen mukaan asettamassa merkittäviä rajoituksia. Kaiken lisäksi nyt pyritään estämään myös viemäreiden ja kaivojen huoltotyöt monopolisoimalla ne kuljetusten ohella kunnalliselle laitokselle. Huomiotta on jäänyt kokonaan huoltovarmuus. Koska kunnallinen järjestelmä nyt kaavailuin ehdoin johtaa siihen, että jäljelle jää vain pari kolme suurta yritystä. Tämä tarkoittaa, että kriisitilanteessa kalustoa ja työmiehiä ei ole siten kuin nyt.

Valitus on kokonaisuudessaan liitteenä.

Selostus asiasta hallinto-oikeudelle

Lahden seudun jätelautakunta päätti 12.9.2024 § 21:

Jätelautakunta päättää, että Asikkalassa, Heinolassa, Hollolassa, Kärkölässä, Lahdessa, Myrskylässä, Orimattilassa, Padasjoella ja Pukkilassa siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen saostus- ja umpisäilölietteen kuljetuksessa.

Nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä lakkaa ja kunnan järjestämä jätteenkuljetus alkaa porrastetusti 2029–2031.

Jätelautakunta laittaa kuljetusjärjestelmäpäätöksen julkisesti nähtäville 16.9.2024–15.10.2024 tai vähintään 30 päivän ajaksi.

Samalla lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Saostus- ja umpisäilölietteiden kuljetus tulee järjestää ensisijaisesti kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Jos jätelain 37§ 1 momentin ehdot täyttyvät, jätteenkuljetus voidaan järjestää kiinteistön haltijan kilpailuttamana.

Kuljetusjärjestelmäselvityksen (Päätöksen liitteet 1–4) mukaan jätelain 37 § 1 momentin ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täyty. Asikkalassa, Heinolassa, Hollolassa, Lahdessa, Kärkölässä, Orimattilassa, Myrskylässä, Padasjoella ja Pukkilassa tulee siirtyä kunnan järjestämään saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetukseen. Salpakierto Oy:n kilpailuttamat kuljetukset voivat alkaa aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksenteosta.

Hallinto-oikeus on palauttanut lautakunnan aiemman kuljetusjärjestelmäpäätöksen uudelleen käsiteltäväksi 27.9.2019, koska edellytykset kiinteistöhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täyttyneet ja lautakunnan päätös oli lainvastainen.

Kuljetusjärjestelmätarkastelun perusteella hallinto-oikeuden perustelut ovat edelleen voimassa ja sellaisia muutoksia ei ole tapahtunut, jonka vuoksi kiinteistöhaltijan järjestämä jätteenkuljetus olisi lainmukainen.

Kunnilta ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, alueen ELY-keskuksilta ja Salpakierto Oy:ltä on pyydetty lausunto täyttyvätkö jätelain 37 §:n ehdot. Lisäksi kuljetusjärjestelmäselvitys oli julkisesti nähtävillä 22.4.2024-10.5.2024.

Lausunnot ja mielipiteet

Heinolan ja Lahden kaupunki, Hollolan ja Padasjoen kunta, Hämeen ELY-keskus sekä Lahden, Heinolan, Hollolan, Myrskylän, Padasjoen, Pukkilan ja Orimattilan ympäristönsuojeluviranomainen sekä Salpakierto lausuivat, että 37 § edellytykset eivät täyty ja tulee siirtyä kunnan järjestämään kuljetukseen.

Pukkila ei ottanut kantaa edellytysten täyttymiseen.

Asikkalan ympäristönsuojeluviranomainen lausui, että ei kannata kunnan järjestämää kuljetusta. Asikkalan ympäristönsuojeluviranomaisen antaman lausunnon mukaan kiinteistönhaltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella taataan lain mukaan toimiminen ja ympäristön ja asiakkaiden turvallisuus ja terveellisyys. Lausuntoon ei esitetty perusteluita. Kärkölän ympäristönsuojeluviranomainen lausui, että sen käsityksen mukaan saostus- ja umpisäiliöljetteen kuljetus täyttää pääsääntöisesti jätelain 37 § ehdot. Myrskylän kunta lausui, että ei näe tarpeelliseksi siirtyä kunnalliseen saostus- ja umpisäiliöljetteen kuljetusjärjestelmään, mutta ei ottanut kantaa jätelain 37 § perusteluihin.

Kilpailutukseen liittyviä huomioita esitettiin Hollolan, Myrskylän, Padasjoen ja Pukkilan kunnan sekä Padasjoen ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnoissa.

Kärkölän ja Asikkalan kunta sekä Orimattilan kaupunki sekä Uudenmaan ELY-keskus eivät jättäneet lausuntoa.

Asiasta jätettiin yksi mielipide. Päijät-Hämeen yrittäjät ei ottanut mielipiteessään kantaa edellytysten täyttymiseen, sen sijaan mielipiteessä otettiin kantaa tarkastelussa ja kilpailutuksessa huomioitaviin seikkoihin.

Saostus- ja umpisäiliöljetteen kuljetuksia koskeva päätöksenteko 2018

Lahden seudun jätelautakunnan alueella ei ole lainvoimaista päätöstä jätteenkuljetuksesta. Päätös olisi jätelain mukaan tullut tehdä 1.5.2013 mennessä.

Jätelautakunta päätti päätösesityksistä poiketen 16.5.2018 siirtyä kiinteistönhaltijan järjestämään jätteenkuljetukseen. Hallinto-oikeus palautti asian uudelleen käsiteltäväksi 27.9.2019, koska edellytykset kiinteistöhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täytyneet.

Kuljetusjärjestelmätarkastelun perusteella hallinto-oikeuden perustelut ovat edelleen voimassa ja sellaisia muutoksia ei ole tapahtunut, joiden vuoksi kiinteistöhaltijan järjestämä jätteenkuljetus olisi lainmukainen.

Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksista päättäminen

Kuljetusjärjestelmäselvitys ja -päätös koskee koko Lahden seudun jätelautakunnan alueen saostus- ja umpisäiliöihin sekä pienpuhdistamoiden lietesäiliöihin kertyvän asumisessa syntyvän ja muun kunnan vastuulle kuuluvan lietteen tyhjennyksiä ja kuljetuksia.

Kaikkien seuraavien jätelain edellytysten tulee täytyä kiinteistöhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa:

1. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, ja
2. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
3. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jätelain 37 § edellytykset kiinteistöhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täyty

Edellytys 1: Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Palvelujen kattavuuden tarkastelussa olennaista on nykyisten kuljetusliikkeiden palvelujen kattavuuden lisäksi myös se, ovatko palvelut

kiinteistöille sopivia. Jätehuollon palveluiden tarjontaa ja hinnoittelua on tarkasteltu taajama- ja haja-asutusalueet erotellen sekä alueelliset erityispiirteet huomioiden. Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuspalveluja voidaan arvioida olevan melko kattavasti saatavilla koko alueella. Selvityksen perusteella ei voida arvioida kuljetusehtojen olevan kohtuullisia ja syrjimättömiä jätehuoltoviranomaisen alueella, koska kaikki yritykset eivät toimittaneet hintatietoja ja osa toimitetuista tiedoista oli puutteellisia. Yksi yritys hintatiedot toimittaneista yrityksistä on veloittanut suurempaa käsittelyhintaa kuin kunnan vastaanoton käsittelyhintaa.

Edellytys 2: Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Jätehuollon kokonaisuus koostuu jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä. Jätehuollon yleisessä toimivuudessa ja alueellisessa kehittämisessä tarkastellaan koko jätehuoltoketjun toimivuutta. Jätehuollon kokonaisuuden kannalta kriteereiden täyttymistä ei voi tarkastella pilkkomalla alue osiin ja tarkastelemalla vain niiden alueellisia piirteitä.

Merkittävin este kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lainmukaisuudelle on nykyisen lietteenkuljetusjärjestelmän aiheuttamat ympäristövaikutukset. Arvioidaan, että alueella syntyy saostus- ja umpisäiliölietettä 110 975 m³. Alueella saostus- ja umpisäiliöistä oli tyhjennetty vuonna 2023 jätehuoltoviranomaisen tietojen mukaan 52 509 m³. Näin ollen merkittävä määrä lietteestä ei päädy jätevedenpuhdistamoille.

Lahden seudun jätehuoltoviranomaisen toimialueella 15–21 aluetta, joilla ympäristövaikutukset voivat olla merkittäviä. Näillä alueilla on tiheästi

vakituisesti asuttuja rakennuksia, joilta lietettä ei ole tyhjennetty vuosina 2021–2022. Alueet sijoittuvat myös pohja- ja pintavesien läheisyyteen. Alueet sijaitsevat Padasjoella, Asikkalassa, Hollolassa, Lahdessa, Orimattilassa, Kärkölässä ja Pukkilassa.

Ympäristövaikutusten suuruus vaihtelee eri kokoisilla pohja- ja pintavesialueilla. Saostus- ja umpisäiliölietteen ravinteiden päätyminen ympäristöön näkyy alueelle tyypillisten järvien fosforipitoisuudessa. Ympäristövaikutukset voivat olla paikallisesti merkittäviä myös alueilla, joilla vaikutusten arvioidaan olevan vähäisempiä koko toimialuetta tarkastellessa.

Ympäristönsuojeluviranomaisten arvioiden mukaan alueella on lietteen asiatonta omatoimista käsittelyä ja puutteellisista kuljetuksista johtuvaa lietteen valumista luontoon.

Alueella toimii yksi lietteenkuljetusyritys, joka ei ole ELY:n jätteenkuljetusrekisterissä, eikä vie tyhjentämäänsä lietettä jätevedenpuhdistamon vastaanottoon. Siirtoasiakirjojen ja SIIRTO-rekisterin käytössä on ilmennyt puutteita ja kaikki yritykset eivät toimita kuljetustietoja jätehuoltoviranomaiselle. Puutteet vaikeuttavat jätehuoltoviranomaisen rekisterin pitämistä ja lietteenkuljetuksen seurantaa.

Edellytys 3: Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kunnan järjestämä lietteenkuljetukseen on asukkaalle vaivattomampi. Asukkaan ei tarvitse selvittää alueella toimivia yrityksiä, kilpailuttaa

kuljetusta tai muistaa tilata tyhjennystä etukäteen tai maksaa kalliimpaa pikatyhjennystä.

Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus on luonut monipuolisen kuljetusyritysympäristön, jossa lietteenkuljetukseen yhdistyy muita viemärihuoltopalveluita. Huoltopalveluiden tarjoaminen on kaikille yrityksille mahdollista myös kunnan järjestämässä kuljetuksessa. Kunnan järjestämä kilpailutuksen voidaan arvioida vähentävän yritysmäärää, mutta takaavan kilpailutuksen voittaneille työtä pitkäaikaisilla urakkasopimuksilla. Kunnan järjestämässä lietteenkuljetuksessa tyhjennykset tulevat säännöllisemmiksi ja tyhjennyksien määrä lisääntyy alueella.

Jätehuoltoviranomaisella ei ole ollut mahdollisuutta luoda kuljetusrekisteriä, jota voi käyttää lietteenkuljetukseen liittymisseurantaan ja lietesäiliöiden tyhjennyksien seurantaan, koska kaikki kuljetusyrietykset eivät toimita kuljetustietoja SIIRTO-rekisteriin tai jätehuoltoviranomaiselle. Jätelain edellyttämien asiakirjojen ja tietojen toimittamisen osalta on ilmennyt puutteita, jotka vaikeuttavat viranomaisten toimintaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ei pysty nykyisten resurssien puitteissa puuttumaan asiattomaan lietteenkäsittelyyn muutoin kuin ilmiantojen perusteella. Nykyisessä kuljetusjärjestelmässä viranomaiset eivät siis pysty seuraamaan, onko kiinteistön lietesäiliö tyhjennetty määräysten mukaisesti vai onko siinä puutteita.

Kunnan järjestämään kuljetukseen siirtyminen

Alustavasti tyhjennyskohdetietojen keräys ja kuljetusten suunnittelu ajoittuisi vuosille 2025–2027, kuljetusten kilpailutus tehtäisiin vuonna 2028. Ensimmäiset kuljetukset käynnistyisivät 2029 ja loput porrastetusti 2030–2031 riippuen urakka-alueiden määrästä. Lietteenkuljetuksessa järjestetään

24/7 päivystys. Kilpailutuksessa mahdollistetaan kaiken kokoisten kuljetusyritysten osallistuminen.

Vastine vaatimukseen ja valituksen perusteluihin hallinto-oikeudelle

Jätelautakunta katsoo, että kuljetusjärjestelmäpäätös tulee pitää voimassa. Päätös perustuu paikkansapitävään selvitykseen eikä valituksessa ole tuotu esille sellaista tietoa, jonka perusteella olisi syytä arvioida toisin.

Jätelautakunta vastaa valittajien esittämiin väitteisiin seuraavasti:

1. Selvityksessä esitetty lietteen laskennallinen määrä:

Selvityksen liete-arvio perustuu tilattuun selvitykseen. Selvityksessä on arvioitu eri menetelmien hyviä ja huonoja puolia ennen laskentamenetelmän valintaa. Ulkopuolinen selvitys on osa päätöksentekomateriaalia.

Laskennan virhelähteet ovat asumisessa syntyvien lietemäärien arviointi, saostus- ja umpisäiliöiden määrän osuuden arviointi sekä kantovesikiinteistöjen määrän arviointi.

Lietemäärillä ja saostus- ja umpisäiliölietteiden osuudella on kohtalainen vaikutus virheen tulokseen, ja laskennallinen tulos voi olla pienempi tai suurempi kuin todellinen lietemäärä. Lietemäärää on pyritty arvioimaan usean eri lähteen pohjalta, jotta se olisi mahdollisimman luotettava.

Saostus- ja umpisäiliöiden osuutta on arvioinut Lahden seudun jätehuoltoviranomainen tietojensa pohjalta. Kantovesikiinteistöjen määrä on arvioitu vuoden 2021 Mökkibarometrin kyselyn perusteella, joten virheen vaikutuksen arvioidaan olevan vähäinen, mutta laskennallinen tulos voi olla suurempi tai pienempi kuin todellinen lietemäärä.

Lisäksi virhelähteitä syntyy lähtöaineistona käytetystä tiedoista viemäriverkoston ulkopuolisista rakennuksista, missä samalla kiinteistöllä sijaitsevilla useammalla rakennuksella vain yhdelle on kirjattu tieto lietteen tyhjennyksestä. Jätehuoltoviranomainen on tulkinnut, että jos kiinteistöllä yhdellä rakennuksella liete on tyhjennetty, niin se on tyhjennetty muiltakin, sillä kuljetustietoa ei välttämättä ole kohdennettu oikeaan rakennukseen, rakennuksilla on yhteinen jätevesien käsittelyjärjestelmä tai samalla tyhjennyskerralla on tyhjennetty useampi säiliö. Tällaisia kiinteistöjä on toimialueella 80 kpl, mikä on 1,8 % koko toimialueen kiinteistöistä, joilla lietettä ei ole tyhjennetty. Virheen arvioidaan olevan vähäinen, ja tulos suurempi kuin todellisuudessa.

Valituksessa mainitut pakastavat ja polttavat laitteet on huomioitu kantovesikiinteistöissä. Valituksessa esitetään, että karjatilojen vähentyminen vaikuttaa "hukkaantumiseen" Padasjoen ympäristönsuojeluviranomainen arvioi, että kunnassa ei ole enää eläintiloja tai lietevaunuja, joten välineitä omatoimiseen käsittelyyn (kalkkistabilointiin) ei yleisesti ole. Karjatilojen vähentymisen tulisi siis lisätä kuljetuksessa olevan lietteen määrää. Jätehuoltoviranomaiselle ei ole tehty ilmoituksia pienpuhdistamojen omatoimisesta lietteenkäsittelystä.

Jätehuoltoviranomainen on selvittänyt mitkä rakennukset ovat asuttuja. Digi- ja väestötietoviraston rakennuksen käyttötila kertoo, missä rakennuksessa asutaan. Muiden asumisen rakennusten on katsottu olevan osavuotisessa käytössä.

Jätelautakunnalla päätöksen perusteluina on kiinteistökohtaiset kartat jätteenkuljetukseen liittyneistä kiinteistöistä. (Salainen Liite 4. Lietteenkuljetuksen tilanneet kiinteistöt). Kuvissa ei ole viemäriverkoston liittyneitä kiinteistöjä. Vihreällä on esitetty:

- Vähintään yhden lietteenkuljetuksen 2021–2022 tilanneet kiinteistöt.
- Jätteenkuljetuksen keskeyttäneet kiinteistöt.

Punaisella on esitetty

- Kiinteistöt, jotka eivät ole tilanneet lietteenkuljetusta.
- Ne kiinteistöt, joiden kuljetustietoja ei ole toimitettu viranomaiselle.
- Punaisista arvioidaan 40,6 % prosenttia olevan kantovesikiinteistöjä.

2. Kiinteistönhaltijan ja kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen vertailu

Kaikkien seuraavien jätelain edellytysten tulee täyttyä, jotta saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetus voidaan järjestää kiinteistönhaltijan järjestämänä:

1. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
2. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
3. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kunnan järjestämälle jätteenkuljetukselle ei ole lakisääteisiä edellytyksiä, ja siihen voidaan siirtyä, vaikka kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytykset täyttyisivät.

Päätöksen perusteluna on tarkasteltu edellytysten täyttymistä. Kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytykset eivät täyty.

3. Jätteenkuljetusrekisteriin liittymätön kuljetusyritys

Alueella toimii yksi lietteenkuljetusyritys, joka ei ole ELY:n jätteenkuljetusrekisterissä, eikä vie tyhjentämäänsä lietettä jätevedenpuhdistamon vastaanottoon. Siirtoasiakirjojen ja SIIRTO-rekisterin käytössä on ilmennyt puutteita ja kaikki yritykset eivät toimita kuljetustietoja jätehuoltoviranomaiselle. Puutteet vaikeuttavat jätehuoltoviranomaisen rekisterin pitämistä ja lietteenkuljetuksen seuranta. Toimijasta on tehty kunnan ympäristövalvontaan hallinto-pakkopyyntö.

4. SIIRTO-rekisteri

Siirtorekisteri ei tee tarpeettomaksi kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Mikäli näin olisi, jätelaki ei edellyttäisi saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmäpäätöksen tekemistä.

Jätehuoltoviranomaisen selvityksen mukaan 2023 lietteitä kuljettaneista yrityksestä 23 toimittanut tiedot SIIRTO-rekisteriin, 6 sähköpostitse ja 3 ei ollut toimittanut ollenkaan. Lisäksi 3 yritystä oli toimittanut alueen puhdistamoille lietettä, mutta ei ole varmaa tietoa onko liete kunnan vastuulle kuuluvaa ja alueeltamme kerättyä. SIIRTO-rekisteristä ei näy näiden yritysten kuljetuksia. Vuoden 2023 aikana 15 eri yritykselle on pyydetty ELY:n hallintopakkotoimien aloittamista joko siitä syystä, että tietoja ei ole toimitettu lainkaan tai toimitetuissa tiedossa oli puutteita. Yhdestä toimijasta, joka ei ole ELY:n jätteenkuljetusrekisterissä, on tehty kunnan ympäristövalvontaan hallinto-pakkopyyntö.

Valituksessa mainittu Lahti Aqua tarjoaa lietekuljetusyrityksille käyttöön Zero Waste siirtoasiakirjasovellusta maksutta. Sovelluksen kautta jätevedenpuhdistamolle toimitetut siirtoasiakirjatiedot siirtyvät suoraan SIIRTO-rekisteriin. Mikäli yritys haluaa toimittaa siirtoasiakirjan tiedot muulla tavoin jätevedenpuhdistamolle, se on myös edelleen mahdollista.

5. Kunnan järjestämän lietteen kuljetuksen kilpailuttaminen ja sen vaikutus huoltovarmuuteen

Jätelautakunnan päätöksessä ei päätetä kilpailutukseen liittyvistä asioista. Salpakierron ja alueen kuntien osakassopimuksen mukaisesti Salpakierto kilpailuttaa kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen. Hankinta tehdään julkisena hankintana. Hankinta tulee tehdä jätelain 36.3 § mukaisesti. Tarjouspyynnössä jätteenkuljetuspalvelujen kesto on määriteltävä sekä hankinnat ajoitettava siten, että kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin.

Lietesäiliöiden huoltotyöt eivät kuulu kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen kuuluu vain lietesäiliöiden tyhjennys ja mukaan lukien päivystysluonteinen säiliöiden tyhjennys. Kiinteistön haltija saa edelleen tilata muut lietesäiliöön liittyvät palvelut, kuten esim. huollot, huuhtelut, kunnossapidot ja asennukset valitsemaltaan toimijalta.

Poikkeustilanteissa jätehuoltoviranomainen ja Salpakierto koordinoivat saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennyksiä niin, että tyhjennykset voidaan taata niille, jotka sitä eniten tarvitsevat ja joiden toiminnan häiriintymisestä voi muodostua suurin ympäristöriski.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote hallinto-oikeus hameenlinna.hao@oikeus.fi

- Päätös 16.1.2025 § 1
- Päätös 12.9.2024 § 21 liitteineen ml. ei-julkiset liitteet

